

RIGSOMBUDSMANDEN I GRØNLAND

Statsministeriet
Prins Jørgens Gård 11
1218 København K

Dato: 23. april 2008

J.nr.: 415-0001

Indberetning vedr. Grønlands Landstings forårssamling, onsdag den 23. april 2008.

Landstinget behandlede følgende dagsordenspunkter:

Punkt 28:

Forslag til landstingsbeslutning om at der pr. 01.01.2009 indføres total rygeforbud i alle offentlige rum, alle indendørs områder, hvor offentligheden har adgang, såsom restauranter, cafeer, forretninger, skoler, institutioner, transportmidler mm. Dette gælder desuden for private virksomheder og arbejdspladser.

(Landstingsmedlem Aqqaluaq Egede, Inuit Ataqatigiit)

Forslaget blev 1. behandlet under landstingets efterårssamling 2007, hvor forslaget blev henvist til behandling i Landstingets sundhedsudvalg.

Til 2. behandlingen forelå en betænkning fra Sundhedsudvalget. Et flertal i udvalget, bestående af Siumut og Demokraterne, finder det ikke hensigtsmæssigt, at indføre et totalt forbud mod rygning. Flertallet er enig i, at antallet af rygere bør mindskes, men mener, at dette bør ske gennem oplysning og forebyggelse og ikke via et totalt forbud. Endvidere skønner udvalgsflertallet, at det er bedre at indføre et eventuelt forbud ad frivillighedens vej end at påbyde dette. Derfor indstiller udvalgsflertallet forslaget til forkastelse.

Et mindretal i udvalget, bestående af Inuit Ataqatigiit og Atassut, støtter forslaget fuldt ud. Nævnte udvalgsmindretal finder, at man på denne måde kan tage to skridt på én gang og ikke blot indføre et gradvist rygeforbud. Rygning og følgevirkningerne heraf er en så stor belastning for samfundet, at man for at forbedre folkesundheden bør indføre et totalt rygeforbud. Derfor indstiller udvalgsmindretallet forslaget til vedtagelse.

Med udgangspunkt i, at landsstyret tilkendegav støtte til det fremsatte forslag, vedtog landstinget at udsætte forslagens 2. behandling til et senere tidspunkt under landstingssamlingen. Forslaget ønskes revurderet i sundhedsudvalget.

Punkt 38:**Forslag til landstingsbeslutning om at pålægge landsstyret at sikre, at der indrettes særlige rygeområder på offentlige steder, såsom caféer, restauranter o.lign.**

(Landstingsmedlem Doris Jakobsen, Siumut)

Forslaget blev 1. behandlet under landstingets efterårssamling 2007, hvor forslaget blev henvist til behandling i Landstingets sundhedsudvalg.

Til 2. behandlingen forelå en betænkning fra Sundhedsudvalget. Et flertal i udvalget, bestående af Siumut og Demokraterne, finder, at det af respekt for såvel rygere som ikke-rygere er hensigtsmæssigt at indrette særlige rygeområder på offentlige steder. Ingen vil således opleve at blive ”smidt ud”, og alle vil have mulighed for at vælge, om man ønsker at sidde i røg eller ej. Derfor indstiller udvalgsflertallet forslaget til vedtagelse.

Et mindretal i udvalget, bestående af Inuit Ataqtigiit og Atassut, mener ikke, at det er tilstrækkeligt at lave rygezoner. Som landsstyret påpeger, har rygezoner på specielt mindre spisesteder i Nuuk haft en begrænset succes, eftersom gæsterne ikke altid har respekteret rygezonerne. Udvalgsmindretallet mener, at alle skal have lov til at kunne færdes i det offentlige rum, uden at skulle udsættes for røgener. Derfor indstiller udvalgsmindretallet forslaget til forkastelse

Med udgangspunkt i, at landsstyret tilkendegav støtte til det fremsatte forslag under dagsordenens punkt 28, vedtog landstinget at udsætte forslagens 2. behandling til et senere tidspunkt under landstingssamlingen. Forslaget ønskes revurderet i sundhedsudvalget.

Punkt 89:**Forslag til landstingsbeslutning om, at Landsstyret senest til Landstingets Efterårssamling 2007 pålægges at fremlægge forslag til at styrke forholdene for plejefamilier.**

(Demokraternes landstingsgruppe)

Forslaget blev 1. behandlet under landstingets forårssamling 2007, hvor forslaget blev henvist til behandling i Landstingets familieudvalg. Til 2. behandlingen forelå en betænkning, afgivet af Landstingets Familieudvalg. I betænkningen anføres det bl.a., at tvangsanbringelse udenfor hjemmet er et alvorligt tiltag i forhold til forældre og børn, men af hensyn til barnets tarv, kan det være det eneste rigtige tiltag, når forældrene svigter deres forældreansvar, og når alle øvrige rimelige muligheder har været forsøgt. I 2006 var 1140 børn anbragt udenfor hjemmet, hvoraf 688 var i familiepleje og 181 i privat arrangeret familiepleje.

Familieudvalget tager antallet af anbragte børn som udtryk for, at den forebyggende indsats for at styrke svage og dysfunktionelle familier er utilstrækkelig.

Familieudvalget fremsatte i enighed et ændringsforslag til forslaget, med henvisning til den hengåede tid siden forslagens fremsættelse: Forslag til landstingsbeslutning om, at

Landsstyret senest til Landstingets forårssamling 2009 pålægges at fremlægge forslag til at styrke forholdene for plejefamilier.

Familieudvalget har imidlertid en forventning om, at Landsstyret allerede til efterårssamlingen 2008 til finanslovsforslaget for 2009 vil fremsætte forslag om en forhøjelse af det almindelige plejevederlag.

I landsstyrets besvarelse anførte Landsstyremedlem for Familie og Sundhed Arkalo Abelsen bl.a., at landsstyret er enig i, at der skal ske en styrkelse af forholdene for plejefamilier, så de eksisterende plejefamilier får flere ressourcer til at skabe gode forhold for deres plejebørn og nye plejefamilier får mod og ressourcer til at varetage det ansvar, det er at tage et barn ind og give det muligheden for en god og tryk opvækst. En forhøjelse af plejevederlaget skal indgå i finanslovsforslaget for 2009.

I Finansloven for 2008 er der afsat 8 mio. kr. til at forbedre levevilkårene for de dårligst stillede børnefamilier. Derudover er der fra 2009 og til 2011 yderligere afsat 10 mio. kroner årligt til nye initiativer indenfor børn og ungeområdet. Landsstyret anbefaler, at de afsatte midler afsættes til en forhøjelse af plejevederlaget og en forhøjelse af børnetilskuddet for den laveste indkomstgruppe.

Derudover vil landsstyret i henhold til Finansloven 2010 komme med yderligere tiltag, der skal forbedre forholdene for børn og unge. Landsstyret vil vurdere resultatet af den igangværende undersøgelse af familiers trivsel, som også behandler plejefamilier. Undersøgelsen vil dokumentere nogle af de vanskeligheder plejefamilier selv føler de møder i det daglige og i kontakten med det offentlige.

Landsstyret indstillede, at ændringsforslaget ikke imødekommes i den foreliggende form.

Ved 2. behandlingen blev udvalgets ændringsforslag vedtaget.

Punkt 92:

Forslag til Landstingsbeslutning om, at Landsstyret pålægges at ændre tilbagebetalingspligten af de landskassefinansierede studielån således, at det bliver mere attraktivt at færdiggøre sin uddannelse og anvende denne i Grønland.

(Landstingsmedlem Per Berthelsen, Demokraterne)

(1. behandling)

I begrundelsen for forslaget anførte **forslagsstilleren** bl.a., at Grønland i mange år fremover vil være afhængig af, at de unge mennesker rejser ud i verden for at tage sig en videregående uddannelse. Politikernes opgave er i den sammenhæng at gøre det så attraktivt som muligt at vende hjem igen, så det er Grønland, der får glæde af de veluddannede hoveder. På den baggrund rummer forslaget en ny ordning for tilbagebetaling af landskassefinansierede studielån, som præmierer de studerende, der vælger at færdiggøre deres uddannelse og derefter tage sig et arbejde i det land, der har støttet dem økonomisk gennem studieårene.

I landsstyrets besvarelse anførte **Landsstyremedlem for Erhverv, Arbejdsmarked og Erhvervsuddannelser Siverth K. Heilmann** bl.a., at landsstyret fuldt ud kan tilslutte sig de overvejelser, der ligger til grund for beslutningsforslaget, idet det også er landsstyrets ønske, at de uddannelsessøgende færdiggør deres uddannelser og efterfølgende anvender disse i Grønland. Landsstyret finder det dog fornuftigt, at nogle medbringer en portion relevant erhvervs erfaring fra enten Danmark eller udlandet i øvrigt. Det er derfor ikke entydigt dårligt, at de færdiguddannede venter et par år eller tre med at vende hjem til Grønland.

Med henvisning til, at forslaget ikke er ledsaget af et finansieringsforslag samt at der er behov for en mere omfattende belysning af beslutningsgrundlaget, kunne landsstyret ikke tilslutte sig forslaget i den nuværende form.

Landsstyret agter straks at iværksætte en undersøgelse, der mere præcist kan bestemme årsagerne til, at en del af de uddannelsessøgende ikke vælger at benytte deres uddannelse i Grønland. Undersøgelsen skal sikre grundlaget for bedre at vurdere, hvilket instrumenter, der bør tages i brug med henblik på at få flere til at vende hjem efter endt uddannelse udenfor Grønland. Det er landsstyrets opfattelse, at resultatet af denne undersøgelse kan forelægges Landstingets Erhvervsudvalg så betids, at udvalget vil kunne nå at medtage resultatet i en betænkning op til landstingets samling til efteråret.

Landstinget tilsluttede sig, at forslaget forinden 2. behandlingen underkastes behandling i Landstingets Erhvervsudvalg samt at 2. behandlingen finder sted under landstingets efterårssamling i 2008.

Punkt 91:

Forslag til Landstingsbeslutning om, at Landsstyret pålægges at nedsætte en Børnefamiliekommision, der har til formål at udarbejde konkrete forslag, som vil forbedre vilkårene for børnefamilier.

(Landstingsmedlem Per Berthelsen, Demokraterne)

(1. behandling)

I begrundelsen for forslaget anførte **forslagsstilleren** bl.a., at det for Demokraterne er vigtigt at fastslå, at langt de fleste børn og langt de fleste børnefamilier i Grønland har det godt. Men selv velfungerende familier kan have behov for en håndsrækning til at få hverdagen til at hænge bedre sammen. Derfor er det vigtigt, at man tænker på, hvordan man kan afhjælpe dagligdagens stress og jag for alle børnefamilier. En Børnefamiliekommision er et godt skridt på vejen.

En Børnefamiliekommision skal ene og alene udarbejde konkrete forslag til forbedringer af vilkårene for familier med børn og unge i Grønland. Det kan være tiltag til forbedring af dagsinstitutioner, forslag til andre arbejdstider, der er tilpasset børnefamilierne, diverse ændringer i skattelovgivning til lettelse af børnefamiliernes vilkår osv. Derudover finder Demokraterne det også vigtigt, at den kommende kommission kommer med et realistisk bud på, hvad hvert enkelt tiltag til forbedring kommer til at koste, så Landstinget ikke efterfølgende skal famle i blinde for at finde ud af forslagernes økonomiske konsekvenser.

I landsstyrets besvarelse anførte **Landsstyremedlem for Familie og Sundhed Arkalo Abelsen** bl.a., at det er Landsstyrets målsætning, at alle børn og børnefamilier skal have betingelserne for en optimal trivsel til rådighed. Landsstyret har ikke kun fokus på børn af familier med knappe ressource, men også på ressourcestærke familier med børn, for disse børn har også krav på at samfundet yder optimal service på daginstitutions- og uddannelsesområdet, samt hvis familierne eller barnet eller den unge i øvrigt kommer i særlige vanskeligheder.

Landsstyret vil i første omgang koncentrere indsatsen, så den har en direkte indvirkning på familiers trivsel. Landsstyret er af den opfattelse, at tiden ikke er rigtig til indførelsen af en Børnefamiliekommission i Grønland. Der er i de kommende år mange opgaver at løse i forbindelse med børn og unges trivsel i Grønland. Landsstyret vil hellere anvende de disponible midler til indsatser rettet mere direkte mod børn, unge og familiers konkrete problemer. Landsstyret indstillede, at beslutningsforslaget ikke imødekommes i den foreliggende form.

Et flertal i landstinget kunne ikke tilslutte sig forslaget. Forslaget overgår til 2. behandling i den foreliggende form.

Punkt 104:

Forslag til landstingsbeslutning om at Landsstyret pålægges at foretage initiativer til for undersøgelse af mindre- og middel lønnedes levevilkår.

(Landstingsmedlem Anthon Frederiksen, Kattusseqatigiit Partiiat)

(1. behandling)

I begrundelsen for forslaget anførte **forslagsstilleren** bl.a., at mange borgere har vanskelige levevilkår. Derfor findes det nødvendigt, at der foretages en undersøgelse af befolkningens vilkår, set for hele befolkningen samlet. Det ønskes belyst, hvorledes konsekvenserne af de senere års politiske vedtagelser er, for befolkningens levevis, indtægter, ikke mindst hvordan ringere økonomisk stillede er ramt ved deres vilkår.

I landsstyrets besvarelse anførte **Landsstyremedlem for Finanser og Udenrigs-anliggender Aleqa Hammond** bl.a., at det er landsstyrets overordnede politik, at de der ikke selv kan tjene til en rimelig levestandard skal have mulighed for at få hjælp fra det offentlige. Det er der kun råd til, hvis borgerne i udgangspunktet sørger for at forsørge sig selv og sin familie. Det indebærer, at alle må være indstillet på at tage en kompetencegivende uddannelse, skifte erhverv eller flytte til andre dele af landet, hvis det er nødvendigt for at erhverve en tilstrækkelig indkomst. Dette behov vil blive forstærket i årene frem, såfremt bestræbelserne med at etablere blandt andet en aluminiumsmelter realiseres.

Landsstyret finder det ikke passende, at politikken generelt i Grønland skal afpasses efter at undgå, at folk flytter til Danmark. Politisk skal man derimod netop forsøge at sikre, at de offentlige ydelser særligt skal målrettes de mindre bemidlede, som bor i Grønland. Folk kan flytte til Danmark af mange forskellige årsager.

Landsstyremedlemmet udtrykte forståelse for en bekymring for, at mindre- og middel lønnede kan blive særlig hårdt ramt som følge af den generelle økonomiske udvikling og til dels på grund af politisk vedtagne initiativer. Landsstyret er opmærksom på samme problemstilling, og forsøger også at tage højde for de nævnte grupper ved lovændringer mv.

Det er landsstyremedlemmets vurdering, at de oplysninger som efterlyses i beslutningsforslaget, i stort omfang allerede er til stede i dag. En samlet undersøgelse af den størrelse og omfang som der efterlyses, vil være meget ressourcekrævende og svært at imødekomme.

Landsstyret indstillede, at beslutningsforslaget ikke imødekommes.

Et flertal i landstinget kunne ikke tilslutte sig forslaget. Forslaget overgår til 2. behandling i den foreliggende form.

Med venlig hilsen

Søren Hald Møller

Kopi pr. e-mail: Folketinget
Kongehuset, Kabinetssekretariatet
Samtlige ministerier
Rigsombudsmanden på Færøerne